

На основу члана 19. став 1. тачка 8) Пословника о раду Координационе комисије у вези са чланом 12. став 10. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, бр. 36/15, 44/18 – др. закон и 95/18)

Координациона комисија, на седници одржаној дана 18. септембра 2018. године доноси:

КОДЕКС ПОНАШАЊА И ЕТИКЕ ИНСПЕКТОРА

Предмет и примена

Члан 1.

Кодексом понашања и етике инспектора (у даљем тексту: Кодекс) утврђују се начела и правила професионалног и етичког понашања и стандарди интегритета инспектора.

Кодекс се примењује у складу са законом и кодексима којима се утврђује понашање државних службеника и запослених у органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као посебан облик тих кодекса намењен инспекторима.

Изрази који се употребљени у овом кодексу у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски род лица на које се односе.

Циљеви Кодекса

Члан 2.

Циљеви овог кодекса су оснаживање интегритета и професионалних и етичких норми понашања инспектора, помоћ и путоказ инспекторима када су суочени са етичким и професионалним недоумицама, унапређење угледа инспекције и инспектора, обавешавање јавности о понашању које има право да очекује од инспектора, јачање поверења у инспекцију и рад инспектора и унапређење професије инспектора.

На кога се Кодекс примењује

Члан 3.

Инспектор је дужан да се придржава одредаба овог кодекса.

Понашање инспектора супротно одредбама овог кодекса представља повреду радне дужности, у складу са законом.

Незадовољна лица, у случају повреде овог кодекса, могу поднети притужбу на рад инспектора, односно обратити се унутрашњој контроли инспекције или органима које штите права грађана и привреде.

Одредбе овог кодекса примењују се и на службенике који нису инспектори, а који су овлашћени за вршење инспекцијског надзора.

Законито и правилно поступање

Члан 4.

У вршењу инспекцијског надзора и обављању других инспекцијских послова инспектор поступа у складу са законом и другим прописима, правилима струке и одредбама и духом овог кодекса, у оквиру прописаних овлашћења, сагласно сврси закона и циљу због кога је овлашћење дато, а у складу са правилима здравог разума и логике.

Инспектор самостално поступа и одлучује у сваком конкретном случају, уважавајући све околности случаја.

У вршењу инспекцијског надзора и обављању других инспекцијских послова, инспектор поступа с дужном пажњом, према закону, правилима струке и доброј пракси (пажња доброг инспектора).

Инспектор избегава такво тумачење одредаба закона и других прописа којим се не би остварио или би се угрозио смисао и циљ закона и другог прописа, односно којим би се стварале апсурдне и неправичне последице.

Инспектор настоји да разуме суштину ствари и право значење, циљ, логику и место правне норме, како би могао да донесе исправну, одмерену, уравнотежену и логичну одлуку.

Инспектор се придржава начела сразмерности и правичности у поступању и доношења одлука. Ово посебно важи када се ради о безначајним пропустима, чије последице су одсутне или незнатне и који не завређују интервенцију инспектора и предузимање мера.

Инспекцијска овлашћења примењују се тако да не изазову веће штетне последице од оних које би наступиле да инспекцијско овлашћење није примењено.

Инспектор ће да саслуша учеснике у поступку, истражи и покуша да открије узроке одређене појаве, свестрано размотри случај и одмери разлоге у корист и против одређене одлуке, пре него што донесе свој суд.

У сложенијим стварима, када је инспектор у недоумици око начина поступања, затражиће мишљење колеге инспектора, руководиоца или унутрашње контроле инспекције или ће се обратити стручним лицима у надлежном органу или телу за мишљење о томе који начин поступања се препоручује.

Заштита јавног интереса

Члан 5.

При вршењу инспекцијског надзора и доношења одлука инспектор је дужан да води рачуна о јавном интересу и ризицима по заштићена добра и права, и да, сагласно томе, своје професионалне обавезе стави изнад приватног интереса.

Инспектор не користи своју позицију на уштрб јавног интереса, нити дозвољава другима да то чине.

Инспектор не дозвољава да његов приватни интерес или приватни интерес његове породице дође у сукоб с јавним интересом.

Превенција и савети пре и уместо кажњавања

Члан 6.

Инспектор је дужан да превасходно поступа превентивно и да подстиче добровољну примену закона.

Инспектор разуме да је циљ инспекцијског надзора да се превентивним деловањем или изрицањем мера оствари законитост и безбедност пословања и поступања надзираних субјеката и спрече или отклоне штетне последице по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе (живот и здравље људи, безбедност, имовина, права и интереси запослених и радно ангажованих лица, здрава животна средина, здравље и добробит биљака и животиња, привредни развој, поштена тржишна утакмица, јавни приходи, комунални и просторни ред и др).

Инспектор схвата да кажњавање није циљ ни сврха инспекцијског надзора и да не треба и не сме да постоји обавеза или наређење да се у инспекцијском надзору пронађе незаконитост код надзираног субјекта, а посебно не било каква грешка, пропуст, неправилност и недостатак, и да му се одреди санкција, него да је откривање незаконитости и прекршаја исход правилно изведених доказа и утврђеног чињеничног стања.

Инспектор пружа стручну и саветодавну подршку и помоћ надзираним субјектима или лицу које остварује одређена права у надзираном субјекту или у вези са надзираним субјектом.

Инспектор води рачуна да незнање и неуконост надзираног субјекта или друге странке или лица не проузрокује штету том или другом лицу, односно заштићеном добру или праву, односно јавном интересу.

Разумевање и уважавање привредника

Члан 7.

Инспектор разуме шта значи пословати на тржишту и који је значај привредних субјеката и привредног пословања, предузетништва и предузетничког духа за економски раст и развој, запошљавање, инвестиције, стварање нове вредности, стабилност јавних финансија и буџет.

Инспектор не ствара и не подстиче стварање погрешне слике о томе да су привредници, самим тим што се баве привредним пословањем, учиниоци кажњивих дела и да неумитно крше закон.

У обављању посла и односу према надзираним субјектима, инспектор тежи да помогне пословном успеху привредних субјеката.

Инспектор се стара о томе да вршењем својих овлашћења не омета редован процес рада, односно обављања делатности, односно да ометање сведе на најмању могућу меру.

Толеранција незнатних ризика

Члан 8.

Инспектор разуме да су грешке, пропусти и недостаци пратилац сваког пословања и да безначајни пропусти нису вредни пажње инспектора и не повлаче његову интервенцију и предузимање мера.

Инспектор је свестан тога да инспекција интервенише само код оних нивоа ризика и оних неправилности код којих има смисла то чинити, а да се време и средства не троше беспотребно, несразмерно и неправично на ризике који су незнатни, нити на безначајне пропусте.

Комуникационе вештине

Члан 9.

Према привредницима, лицима која раде у привредним субјектима и другим лицима инспектор се опходи професионално, са дужним поштовањем, љубазно, пристојно и обзирно, заинтересовано, ангажовано и стрпљиво.

Инспектор има овлашћење да од учесника у поступку и других лица захтева да се понашају пристојно, обзирно, са дужном пажњом и поштовањем, као и да се уздрже од сваког поступка и понашања које би довело у питање углед државних органа.

Нулта толеранција за корупцију

Члан 10.

Инспектор не сме да злоупотребљава свој службени положај, не толерише корупцију и дужан је да се бори против сваког њеног облика.

Инспектор континуирано јача своје етичке стандарде и анализира ризике од корупције, како би предупредио појаву коруптивних радњи и појава.

Инспектор за свој рад не сме да тражи, нити да прима, односно да дозволи другом лицу да у његово име или за његову корист прими мито.

Самосталност и одговорност

Члан 11.

Инспектор је самосталан у вршењу инспекцијског надзора и обављања посла инспектора, вођењу поступка, извођењу доказа, утврђивању чињеница, доношењу одлука, изрицању мера и давању препорука.

Инспектор је за свој рад лично одговоран.

Инспектор обавља посао самостално, без незаконитог спољашњег утицаја, ограничења, наговарања, притисака, претњи или мешања. Инспектор брани самосталност од политичких притисака, интервенција и утицаја, и у случају угрожавања или нарушавања самосталности потражиће заштиту од руководиоца, унутрашње контроле инспекције или другог надлежног органа.

Нико не сме искоришћавањем службеног положаја или овлашћења, прекорачењем граница својих овлашћења, невршењем своје дужности или на други начин онемогућавати или ометати инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора у обављању инспекцијског надзора и предузимању мера и радњи на које је овлашћен.

Самосталност у решавању омогућава инспектору да самостално утврђује чињенице и околности у инспекцијском надзору и службеној саветодавној посети, и да, на основу слободне оцене доказа и утврђених чињеница и околности у сваком конкретном случају, утврђује да ли постоје незаконитости, неправилности, недостаци или пропусти, и, у случају да утврди да постоје и да је потребна интервенција, изриче мере и даје препоруке.

Самосталност инспектора у одлучивању може бити ограничена само законом ако је прописано да је инспектор обавезан да поступи по налогу или захтеву другостепеног органа, независног органа, јавног тужиоца и суда.

Самосталност инспектора није нарушена када руководиоца, унутрашња контрола инспекције, други орган, странка или треће лице од инспектора тражи или препоручује да поступа законито, правилно, савесно и уједначено, сагласно начелу предвидивости, према постојећој правној пракси, односно у складу са актом о примени прописа, водећи рачуна и о ранијим одлукама донетим у истим или сличним инспекцијским, односно управним стварима.

Инспектор не тражи вештачке разлоге да се огласи ненадлежним за поступање, нити да своју одговорност и свој посао неоправдано пребаци на неког другог.

Стручност

Члан 12.

Услов за квалитетно обављање посла инспектора је праћење промене прописа и праксе, као и стандарда Европске уније и других међународно прихваћених стандарда, стручно усавршавање, одржавање високог нивоа и надограђивање знања, инспекторских вештина и личних квалитета.

Инспектор треба да поседује теоријско и практично знање и вештине потребне за одговорно, стручно и делотворно обављање посла.

Фер третман

Члан 13.

Инспектор је дужан да свој посао обавља одговорно, савесно, поштено и непристрасно, поступајући у доброј вери.

Инспектор радње предузима без одуговлачења, са квалитетном и целовитом припремом за вршење надзора, тако да се надзираним субјектима не ствара непотребан административни и финансијски терет.

Учесталост и трајање инспекцијског надзора ограничавају се на нужну меру.

Заштита оправданих (легитимних) очекивања

Члан 14.

Инспектор поступа у складу са прописима и сагласно одлукама које је инспекција донела у истим или сличним инспекцијским, односно управним стварима, осим ако постоји оправдани разлог да од тога одступи, а што се посебно образлаже.

Савесна страна која се поузда у инспекцијску праксу и њену уједначеност не треба да буде осујећена у својим оправданим (легитимним) очекивањима.

Поверљиви подаци

Члан 15.

Поверљиве информације које је сазнао у обављању посла, инспектор је дужан да чува и не сме да их користи или саопштава другим лицима, осим у сврхе вршења службене дужности.

Интегритет и професионално понашање

Члан 16.

Инспектор промовише високе стандарде професионалног понашања и интегритета и придржава их се у циљу одржавања и јачања поверења јавности у рад инспекција и инспектора.

Инспектор је дужан да се уздржава од неприкладног понашања, да стално поступа у складу са моралним стандардима своје професије и да штити професионални и лични углед и достојанство и углед професије инспектора.

Међусобни односи

Члан 17.

Међусобни односи инспектора засновани су на поверењу, поштовању, искрености, узајамној помоћи, толеранцији, солидарности и колегијалности.

Инспектор је дужан да развија и одржава добре односе и стручну сарадњу са другим инспекторима.

Инспектор у вишем звању треба да колегама у нижим звањима, а нарочито приправницима, посвети довољно времена, пажње и васпитног утицаја да би им пренео своја стручна знања и искуства.

Услови рада

Члан 18.

Инспектор има право на ресурсе потребне за квалитетно обављање посла у складу са законом, другим прописом и овим кодексом, и то право на радни простор, плату која одговара стручности и ризицима посла, и одговарајућу опрему.

Инспекције, односно надлежни органи предузимају мере ради обезбеђења потребних и подстицајних услова рада инспектора, њиховог професионалног усавршавања и правне заштите.

Јавност и упознавање са Кодексом

Члан 19.

Координациона комисија објављује овај кодекс на својој интернет страници.

Инспекције су дужне да овај кодекс објаве на интернет страници, као и да га истакну на јавном месту у инспекцијском органу.

Свака инспекција доставља овај кодекс свим својим инспекторима, који су дужни да се упознају са његовим одредбама.

Ступање на снагу

Члан 20.

Овај Кодекс ступа на снагу наредног дана од дана доношења, а почиње да се примењује од 1. јануара 2019. године

КООРДИНАЦИОНА КОМИСИЈА

Број: 06-00-00261/1/2018-08
У Београду, 18.09.2018. године

Председник Комисије
Бранко Ружић

Обрадио: Јовица Дамњановић, саветник за координацију,
Јединица за подршку Координационој комисији

Сагласан: Зоран Касаловић, државни секретар